

Hyvinvointilautakunta	§ 90	16.12.2021
Kunnanhallitus	§ 51	28.02.2022
Kunnanhallitus	§ 64	14.03.2022
Kunnanvaltuusto	§ 24	21.03.2022

Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Hyvinvointilautakunta § 90

Kuntalain tarkoituksessa on todettu ensimmäisenä, että kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueen elinvoimaa. Kunnan on seurattava asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin tilaa väestöryhmittäin ja alueittain. Hyvinvoinnin tilasta ja hyvinvointia edistävästä toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain. Tämän lisäksi valtuustolle on valmisteltava kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus, johon sisältyy koko valtuustokauden kattava hyvinvointisuunnitelma.

Terveydenhuoltolaissa sanotaan, että hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden on perustuttava arvioon kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilasta sekä tulevista toimintaympäristöön kohdistuvista muutoksista. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen perustuu lastensuojelulain 12 pykälään ja Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma laatiminen lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annettuun pykälään. Käsillä olevassa hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu kaikki ikäryhmät mainitulla jaottelulla.

Hyvinvointialueet aloittavat vuoden 2023 alusta. Kunnille jää edelleen hyvinvoinnin edistämisen paikallinen työ. Hyvinvointialueen ja kunnan välinen työnjako, resursointi ja yhteistyömallit on saatava selväksi ja löydettävä kunnan tasolla panostukset ja toimenpiteet, joilla osaltaan vähennetään sotepalvelujen kysyntää ja raskaampiin palveluihin hakeutumista.

Kunnan strategia antaa raamin kuluvan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmalle. Kunnan monialainen hyvinvointiryhmä on määritellyt toimialojen valmistelun pohjalta tavoitteet vuodelle 2022-2025. Tavoitteet viedään talousarvioihin talousarvion vuosikellon mukaisesti.

Hyvinvoivat asukkaat ovat Mäntsälän keskeinen voimavara. Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen voidaan nähdä investointina tulevaisuuteen. Tämän vuoksi on tärkeää, että kuntapäätäjät ovat yhtä mieltä siitä, että väestön hyvinvointiin ja terveyteen pitää vaikuttaa ennakoivasti. Mitä paremmin kunnassa tiedetään asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tila, sitä täsmällisemmin puuttumaan ongelmiin, ehkäisemällä niiden syntyä ja ryhtyä toimiin.

Hyvällä johtamisella tämä yhteinen tahtotila voidaan muuttaa käytännöksi.

(Valmistelu / lisätietoja: Hyvinvointipäällikkö Vuokko Leirimaa, sähköposti [vuokko.leirimaa\(@\)mantsala.fi](mailto:vuokko.leirimaa(@)mantsala.fi))

Hyvinvointipäällikön päätösesitys:

Hyvinvointilautakunta päättää pyytää sivistyslautakunnalta, kuntakehityslautakunnalta, tekniseltä ja elinvoimalautakunnalta sekä vaikuttamistoimielimiltä lausunnon Hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025.

Päätös: Hyvinvointilautakunta päätti hyväksyä esityksen.

Liite 1. Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Kuntakehityslautakunta 19.01.2022 § 10

Hyvinvointilautakunta pyytää mm. kuntakehityslautakunnalta lausuntoa hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025.

Lisätiedot: kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerus, kaavasuunnittelijat Outi Kampman ja Mari Niinistö.

Kuntakehitysjohtajan päätösesitys:

Kuntakehityslautakunta antaa seuraavan lausunnon hyvinvointilautakunnalle hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2022-2025:

Asuinympäristön laatu, virkistysmahdollisuudet ja muut yhdyskuntarakenteen ratkaisut vaikuttaa myös osaltaan kuntalaisten hyvinvointiin ja hyvinvoinnin edellytyksiin. Kaavoituksessa ja rakentamisessa tehdään näihin liittyviä pitkäkestoisia ratkaisuja. Kaavoituksen tavoitteena on turvallisen, terveellisen, hyvän ja toimivan elinympäristön turvaaminen. Hyvinvointisuunnitelmaan olisi hyvä lisätä myös em. näkökulma.

Käsittely: Suvi Timonen ehdotti lisättäväksi lausuntoon: "Asuinalueiden segregaatioon ja sosiaalisten ongelmien alueelliseen eriytymiseen tulee kiinnittää huomiota." Ehdotus hyväksyttiin.

Asko Eerola esitti Asuinympäristö -sanana vaihtamista Rakennetun ympäristön. Esitys hyväksyttiin.

Päätös: Kuntakehityslautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon hyvinvointilautakunnalle hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2022-2025:

Rakennetun ympäristön laatu, virkistysmahdollisuudet ja muut yhdyskuntarakenteen ratkaisut vaikuttaa myös osaltaan kuntalaisten hyvinvointiin ja hyvinvoinnin edellytyksiin. Kaavoituksessa ja rakentamisessa tehdään näihin liittyviä pitkäkestoisia ratkaisuja. Kaavoituksen tavoitteena on turvallisen, terveellisen, hyvän ja toimivan elinympäristön turvaaminen. Hyvinvointisuunnitelmaan olisi hyvä lisätä myös em. näkökulma.

Myös asuinalueiden segregaatioon ja sosiaalisten ongelmien alueelliseen eriytymiseen tulee kiinnittää huomiota.

Sivistyslautakunta 01.02.2022 § 81

Mäntsälän kunnan hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 on valmistelu kunnan moniammatillisessa eri toimialojen edustajista koottussa työryhmässä, johon kuuluu edustajia myös kolmannen sektorin toimijoista sekä vaikuttamistoimielimistä. Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022-2025 pohjautuu edellisen valtuustokauden hyvinvointikertomukseen ja sen arviointiin. Kunnan hyvinvointityössä on tärkeää pitkäjänteisyys ja tavoitteellisuus.

Suunnitelman ensimmäisessä luvussa määritellyt kärkitavoitteet on valittu hyvin ja niiden toteutumista arvioidaan omien ohjelmien ja valtakunnallisten mittareiden avulla. Valtakunnallisten mittareiden käyttö on pohja valtiolta saatavaan Hyte-kerroin rahaan. Suunnitelmassa on nostettu turvallisuus kolmen aikaisemmankin kärkitavoitteen rinnalle, se on selkeä lisäys edelliseen Mäntsälän kunnan hyvinvointisuunnitelmaan.

Hyvinvointisuunnitelmassa esitetään selkeä toimintamalli ja tapa tehdä kuntakohtaista hyvinvoinnin edistämistyötä Mäntsälässä sekä kuvataan hyvinvointityön toimintaympäristö. Kunnan hyvinvointityö on osa laajempaa alueellista Keski-Uusimaan hyvinvointityötä ja paikalliset tavoitteet tukevat alueellista hyvinvointityötä ja päinvastoin.

Kunnallinen hyvinvointityö kattaa suunnitelmassa koko väestön ja ottaa huomioon myös erityisryhmiä sekä painottaa työtä indikaattoreissa tunnistettuihin tarpeisiin. Erityisen tärkeää on se, että kaikkiin neljään kärkitavoitteeseen on löydetty konkreettisia ja toteuttamiskelpoisia toimia. Tavoitteiden toteuttamisessa on mukana laaja joukko kunnan omaa väkeä ja koko kunnan organisaatio on sitoutettu yhteisen hyvinvointityöhön. Erityisen tärkeää on myös se, että hyvinvointityötä tekemässä ovat myös kolmannen sektorin edustajat ja vapaaehtoiset.

Mäntsälän kunnan hyvinvointityön näkyville saamiseen kannattaa vielä kiinnittää enemmän huomiota ja hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden esillä pitämiseen ja kuntalaisten tietoisuuteen kunnan hyvinvointityöstä on syytä vielä panostaa enemmän, jolloin hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet tavoittavat kohderyhmät ja kuntalaiset mahdollisimman laajasti.

Kuntastrategian toteuttamisen kannalta on tärkeää, että Mäntsälän kunnan hyvinvointisuunnitelma näkyy koko kuntaorganisaation yhteisenä tavoitteena kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi valmisteltavissa palvelualueiden kuntastrategian konkretisoinneissa.

(Valmistelija / lisätietoja: palvelualuejohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi, opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi, varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola,

sähköposti karoliina.purola(@)mantsala.fi)

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Sivistyslautakunta antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon kunnanhallitukselle Mäntsälän hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2022–2025.

Päätös: Sivistyslautakunta päätti hyväksyä esityksen.

Liite 1. Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Tekninen ja elinvoimalautakunta 15.02.2022 § 24

Hyvinvointilautakunta pyytää tekniseltä ja elinvoimalautakunnalta lausuntoa hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden on perustuttava arvioon kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilasta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista. Hyvinvointisuunnitelmassa on neljä painopistealuetta, jotka jakautuvat tarkemmin toimenpiteisiin ja mittareihin, jotka on sitten vastuutettu eri toimijoille.

Teknistä ja elinvoimalautakuntaa koskevia toimenpiteitä hyvinvointisuunnitelman eri painopistealueilla on listattu alla olevaan yhteenvetoon. Sulkuihin on merkitty palvelualueen tulosalueet ja yksiköt, joihin toimenpide liittyy. Luettelo ei ole tyhjentävä johtuen toimenpiteiden monitahovastuullisuudesta:

Painopiste 1: liikkumisen lisääminen

- Tekninen osaltaan mukana moniammatillisessa matalankynnyksen palvelupisteen toteutuksessa sekä kattavien etäliikuntamuotojen toteutuksessa.
(Hyte-työryhmän jäsenet, palvelualuejohtat)
- Liikuntapaikkakartoitus ja kunnosapitosuunnitelman laatiminen (tekniset palvelut/kunnossapito)
- Terveiden elämäntapojen edistäminen terveysneuvonnalla ja teemapäivillä ja ylipainoisten suhteellisen määrän väheneminen (ateria ja puhtauspalvelut/ruokahuolto)

Painopiste 2: kaikenikäisten digiosallisuuden lisääminen

- Nuorten työttömien osamisen vahvistaminen digiosaamisessa (työllisyysyksikkö)
- Otetaan digiosaaminen osaksi työllisyys- ja kotouttamispalveluiden palvelutoimintaa (työllisyysyksikkö/kotouttaminen)

Painopiste 3: Syrjäytymisen ennakointi ja osallisuuden vahvistaminen

- Hyvä työllistämissuunnitelma nuorisotyöttömille (työllisyysyksikkö)
- Työttömien terveystarkastukset (työllisyysyksikkö)

Painopiste 4: Turvallinen arki kaikille

- Kunnan maankäytön ja liikenteensuunnitelmissa turvallisuusinvestoinnit (koko tekninen/kuntatekniikka)
- Toteutetut valaistus ym. korjaukset arkiympäristössä(kuntatekniikka)
- Positiivisen turvallisuuskulttuurin ja turvallisuustietoisuuden vahvistaminen (koko tekninen)

Teknisen ja elinvoimapolualueen näkökulmasta keskeisiä asiakirjoja, joilla vaikutetaan kuntalaisten hyvinvointiin ovat kaavoituskatsaus, asunto-ohjelma, elinkeino-ohjelma, Mäntsälän kunnan työllisyysohjelma, kotouttamisohjelma, Mäntsälän pyöräily-, jalankulku- ja ulkoreittiverkoston kehittämissuunnitelma ja liikenteen turvallisuussuunnitelma. Näistä ohjaavista asiakirjoista teknisen ja elinvoimalautakunnan toimialaan kuuluvat työllisyysohjelma, kotouttamisohjelma sekä verkoston kehittämissuunnitelma ja liikenteen turvallisuussuunnitelma. Näiden erilaisten suunnitelmien ja ohjelmien tulee olla jatkossa, kun niitä päivitetään, linjassa hyvinvointisuunnitelmassa todettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa.

Kuntakehityslautakunta on antanut 19.1.2022 lausuntonsa, jossa todetaan, että asuin ympäristön laatu, virkistysmahdollisuudet ja muut yhdyskuntarakenteen ratkaisut vaikuttavat myös osaltaan kuntalaisten hyvinvointiin ja hyvinvoinnin edellytyksiin. Kaavoituksessa ja rakentamisessa tehdään näihin liittyviä pitkäkestoisia ratkaisuja. Kaavoituksen tavoitteena on turvallisen, terveellisen, hyvän ja toimivan elinympäristön turvaaminen. Hyvinvointisuunnitelmaan tulisi lisätä edellä mainittu näkökulma.

Valmistelu ja lisätiedot: toimitilapäällikkö Soile Karhinen, soile.karhinen@mantsala.fi, palvelupäällikkö Terhi Kerttula, terhi.kerttula@mantsala.fi, työllisyyskoordinaattori Tiina Hast, tiina.hast@mantsala.fi, toimistoinsinööri/va. kuntatekniikan päällikkö Matti Sulonen, hallinto- ja kehityspäällikkö Annukka Huisko-Moilanen, annukka.huisko-moilanen@mantsala.fi, tekninen johtaja Mika Pynttari, mika.pynttari@mantsala.fi

Palvelualuejohtajan päätösehdotus

Tekninen ja elinvoimalautakunta päättää antaa alla olevan lausunnon hyvinvointilautakunnalle hyvinvointisuunnitelmasta 2022-2025:

Teknisen ja elinvoimalautakunta toteaa, että hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu kunnan uudet strategiset linjaukset varsin kattavasti, myös teknistä toimialaa koskevilta osin. Toimiala pyrkii myös huomioimaan tulevaisuudessa ohjelmissaan, suunnitelmissaan ja tavoitteissaan hyvinvointisuunnitelmassa todetut painopisteet ja toimenpiteet.

Hyvinvointialueet aloittavat vuoden 2023 alusta ja tällä on osaltaan vaikutusta kunnan eri palvelualueiden toimintaan, myös teknisen palvelualueen. Vaikutukset ulottuvat erityisesti vuokrattavaan tai myytävään rakennuskantaan ja annettavaan palveluun hyvinvointitoiminnan rakenteena. Suunnitelman painopistealueeseen 4,

jossa tavoitteena on taata turvallinen arki kaikille, olisi mahdollista lisätä teknisen ja elinvoimapaalvelualueen painotusta esim. fyysisen työympäristön työryhmän toimintaa korostamalla.

Painopiste 2 koskee kaikenikäisten digiosallisuuden lisäämistä ja siellä on nostettu erityisesti nuorten digiosaamisen vahvistaminen keskiöön. Tässä olisi tarkoituksenmukaisempaa korostaa pitkäaikaistyöttömien tai vaihtoehtoisesti vielä laajemmin katsoen työttömien digiosaamisen vahvistamista. Lisäksi painopiste 3:ssa ”hyvä työllistämisuunnitelma nuorisotyöttömille” – kohtaa voisi laajentaa siten, että monialaista palveluohjausta, työhönvalmennusta ja työllistämisen tukea annetaan työikäisille.

Painopisteessä 1 ruokahuoltoa koskevaa toimenpidettä tulisi harkita uudelleen huomioiden, että ruokahuollon tulee noudattaa yleisiä ravitsemussuosituksia, eikä sinällään pysty vaikuttamaan kuntalaisten ylipainon vähentymiseen valinnoillaan.

Kuntakehityslautakunnan esiin nostama kaavoituksen ja rakentamisen näkökulman huomioon ottaminen hyvinvointisuunnitelmassa on myös keskeinen osa-alue, joka suunnitelmassa on jäänyt vähemmälle huomiolle.

Päätös: Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus 28.02.2022 § 51

Asiantuntijana pykälän alussa toimii hyvinvointipäällikkö Vuokko Leirimaa.

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus hyväksyy hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 ja esittää sen edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.

Käsittely: Hyvinvointipäällikkö Vuokko Leirimaata kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Asian käsittely siirrettiin kunnanhallituksen 14.3. kokoukseen.

Liite 1. Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Kunnanhallitus 14.03.2022 § 64

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus hyväksyy hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 ja esittää sen edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Kunnanvaltuusto 21.03.2022 § 24

Esitys: Kunnanvaltuusto hyväksyy hyvinvointisuunnitelman 2022-2025.

Käsittely: Keskustelun kuluessa valtuutettu Sanna Kopra teki seuraavat lisäysehdotukset hyvinvointisuunnitelmaan:

- kohtaan ”Turvallinen arki kaikille” lisätään toimenpiteeksi ”laaditaan koko kuntaa koskeva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma”.
- Kerhotoiminnan vakiinnuttamiseksi osaksi koulujen arkea esitän, että kohtaan ”lasten liikkumisen edistäminen” lisätään kolmanneksi toimenpiteeksi ”järjestetään harrastamisen Suomen mallin mukaisia liikuntakerhoja vuosittain kaikilla Mäntsälän kouluilla”.

Päätös: Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 Sanna Kopran ehdottamin lisäyksin.

Liite 1. Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

- Merkittiin, että Antti Rinne poistui kokouksesta tämän pykälän aikana klo 19.45.